І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 68. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го КВІТНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, APRIL 10, 1975 No. 68. VOL. LXXXII.

ПРОФ. Д-Р ВАСИЛЬ СТЕЦЮК, ВИДАТНИЙ НАУКОВЕЦЬ І ПЕДАГОГ, ДОВГОЛІТНІЙ ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР НТШ, ПОМЕР НЕНАДІЙНО НА РОЗРИВ СЕРЦЯ

Джерзі Сіті. — В середу, 9-го квітня в полудневих годинах, як це число „Свободи" почнало друкуватись на пресі, наспіла телефоном вістка, що в дорозі з дому в Джерзі Сіті до Сітон Голл Університету в Савт Ориндж біля Нюарку помер нагло на розрив серця св. п. проф. д-р Василь Стецюк, видатний науковець і педагог та суспільно - громадський діяч, довголітній генеральний секретар Ради Наукових Товариств ім. Шевченка і дійсний член цього Т-ва, автор багатьох наукових праць та підручників. Помер на 65-му році життя, осиротивши дружину Кайтку-Марію, довголітню працівничку адміністрації „Свободи", та сина Юрія з дружиною Катериною і їх кількамісячним сином Марком Романом.

Св. п. проф. д-р Василь Стецюк

Помер Володимир Юрковський, незрівняний меценат

Ню Йорк. (Бюро ФКУ). — Один із найбільш визначних меценатів нашої спільноти, Володимир Юрковський, помер тут 8-го квітня 1975-го року о год. 4-ій рано у Ветеранському шпиталі на 87-му році життя.

Тиждень перед смертю, у повній свідомості, прийняв Найсвятіші Тайни.

Володимир Юрковський пожертвував на українські студії в Гарвардському університеті весь дорібок свого життя — 150,000 долярів. На базі того капіталу створено там постійні стипендійні і видавничі фонди його іменем. Українська громада назавжди збереже його ім'я у вдячній пам'яті.

св.п. Володимир Юрковський

Почалися переговори між урядом Камбоджі та повстанцями

Пном Пен. Камбоджа. — Сюди повернувся камбоджський прем'єр Лонґ Берет, який виїхав був з президентом Лон Нолем до Індонезії. Як виявляється, Лонґ Берет в часі свого перебування у Бангкоку, Тайланд, зустрінувся з представниками камбоджського повстанського командування, а точніше з представниками комуністичної групи Хмер Руж, з якими перевів розмови на тему закінчення війни у Камбоджі. Ніяких подробиць про ці переговори не подано покищо до відома, але речник камбоджського уряду заявив, що в найближчих днях будуть винесені постанови, що стосуються цих переговорів.

Не зважаючи на встановлення контактів і започаткування безпосередніх переговорів між урядом і повстанцями, бої в Камбоджі продовжуються.

Окружний Комітет Відділів УНС Бостону заповідає збори

Бостон, Масс. — Управа Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Бостону й околиці інформує, що річні загальні збори Округи відбудуться в суботу, 12-го квітня ц.р. о год. 7:00 вечора у канцелярії головної радної УНС д-р Анни Чопик при 117 Ґрінфільд ровд в Маттапан, Масс. В річних зборах зобов'язані взяти участь члени Окружної Управи, урядовці і конвенційні делеґати Відділів: 178 з Манчестер, 224 з Сайлем і 238, 307, 374 з Бостону. На порядку нарад: звіти з діяльности, вибір нової Управи, доповідь головного організатора УНС Степана Гавриша, затвердження пляну праці на 1975 рік. Степан Гавриш після закінчення зборів даватиме практичні поради, як забезпечувати паради, як забезпечувати членів.

Український Оперний Ансамбль поставить оперу „Наталка Полтавка" в Ютиці і Сиракюзах

Ню Йорк. — Керівництво Українського Оперного Ансамблю інформує, що в суботу, 12-го квітня, о год. 7-й вечором в залі української католицької церкви при 6 Коледж плейс в Ютиці старанням любителів мистецтва в Олбані і 57-го Відділу Союзу Українок Америки, відбудеться постановка оперети на 3 дії „Наталка Полтавка" — текст: І. Котляревський; муз. М. Лисенко. Ця ж вистава буде повторена в неділю, 13-го квітня в Сиракюзах о год. 5-й по полудні в залі Вестгілл Гайскул при 4501 Онондаґа булевард; Спонзорує Т-во Рідна Школа.

В опереті беруть участь відомі наші оперові співаки і драматичні актори: Т. Лиходай, Галина Андреадіс, Лев Рейнарович, І. Гош, М. Яблонський, Р. Кизик; мала симфонічна оркестра Олбанської округи, музичний керівник маестро Я. Кушнір; концертмайстер: Л. Ліщинська; режисер: Т. Федорович; декорації: І. Ліщинський; оперний ансамбль. В Сиракюзах бере участь: танцювальний ансамбль СУМА „Одеса". Вистави Українського Оперного Ансамблю в Ню Йорку постійно спонзорує Стейтова Рада Культури в Олбані.

ГЕНЕРАЛ ВЕЯНД ПРОПОНУЄ НЕГАЙНУ ВІЙСЬКОВУ ДОПОМОГУ ДЛЯ ОБОРОНИ САЙҐОНУ

Вашінгтон. — Генерал Фредрик Веянд, шеф штабу Армії, який недавно повернувся із Південного В'єтнаму, рекомендував президентові Джералдові Фордові, щоб ЗСА негайно призначили 500 мільйонів долярів військової допомоги на узброєння південнов'єтнамських збройних сил для оборони Сайґону. Цю рекомендацію, передану Президентові в кінці минулого тижня, ген. Веянд повторив перед конґресовими комісіями у вівторок, 8-го квітня. Сума, запропонована ген. Веяндом, є на 200 мільйонів вища навіть від суми, яку вимагає Білий Дім. Без цієї військової допомоги Сайґон не встоїть проти комуністичної аґресії, сказав законодавцям шеф штабу Армії. Розмовляючи із кореспондентами після свого свідчення перед конґресовими комісіями, ген. Веянд сказав, що із додатковою допомогою від ЗСА Південний В'єтнам „має вигляди" здержати наступ реґулярних північнов'єтнамських військових частин та партизанів В'єтконґ і врятувати Сайґон.

Тим часом, дві північнов'єтнамські дивізії розпочали наступ в горішній частині Меконґської дельти, стараючись відрізати Сайґон від південних територій, які постачають столицю країни рижом й іншими харчовими продуктами. Речники Сайґону повідомили, що комуністичні частини заатакували провінційну столицю Мок Гоа та стараються здобути контролю над шляхом ч. 4, яким харчові продукти доставляють до Сайґону. Комуністичним з'єднанням пощастило здобути тимчасову контролю над частинами того шляху, але південнов'єтнамські військові частини в районі Меконґської дельти ставлять багато сильніший опір, ніж це робили військові з'єднання в північних частинах Південного В'єтнаму. Як відомо, протягом одномісячної офензиви комуністи здобули контролю над двома третіми частинами Південного В'єтнаму, головним чином на північ від Сайґону.

У зв'язку з подіями в Південному В'єтнамі, демократичний сенатор Генрі Джексон із стейту Вашінґтон у вівторок, 8 квітня, заявив в Сенаті, що дізнався про „таємні договори" між ЗСА та Сайґоном, про які навіть президент Форд довідався щойно недавно. Сенатор Г. Джексон не подав подробиць про ці договори, але коментатори припускають, що він мав на думці здогадні запевнення попереднього през. Ричарда Ніксона, що на випадок північнов'єтнамської офензиви Америка допоможе Сайґонові мілітарно. Первісно речники Білого Дому і Державний департамент не коментували заяви сенатора Джексона, але після кількох годин речник Уряду заявив, що не було „жадних таємних договорів". Сподіваються, що Білий Дім або Державний департамент незабором подадуть більш вичерпну заяву в цій справі.

Демократичні сенатори відкидають натяки Президента щодо причин невдачі у Індокитаї

Вашінгтон. — У понеділок, 7 квітня, ряд чільних демократичних сенаторів гостро зареаґували на натяки президента Джералда Форда, що нібито Конґрес частинно відповідає за погіршення ситуації в Індокитаї. Сенатори Роберт Бирд, Джон Пасторе, Дженнінґс Рандольф і Рассел Лонґ, які до недавна підтримували політику Білого Дому щодо Індокитаю, відкинули кількакратні натяки Президента, що якщо Конґрес схвалив би 300 мільйонів долярів додаткової військової допомоги для Південного В'єтнаму та 222 мільйони для Камбоджі, то ситуація в Індокитаї була б тепер інша. Сенатор Бирд із Західньої Вірджінії сказав, що 300 мільйонів долярів ніколи не зможуть влити в жадний народ бажання і охоту продовжувати боротьбу. Сенатор Рандолф, також із Західньої Вірджінії, заявив, що населення його стейту все більше починає приходити до переконання, що Америка повинна зменшити свою закордонну допомогу, особливо військову, бо ця допомога приносить малі успіхи. Сенатор Лонґ із Луїзіяни сказав, що не тільки за теперішнього Президента, але також і за каденцій попередніх багато американців не хотіли, щоб ЗСА брали на себе „ролю поліцая світу".

У совєтському підводному човні знайдено щоденник старшини

Лос Анджелес. — Місцева газета „Лос Анджелес Таймс" у виданні з понеділка, 7 квітня, інформує, що Центральній Розвідчій Аґенції (Сі-Ай-Ей) минулого літа пощастило витягнути, разом із одною третьою совєтського підводного човна, який з невідомих причин вибухнув у 1968-му році і потонув коло Гаваїв, не тільки дві атомові головки до далекосяжних ракет, але також щоденник молодого совєтського офіцера, в якому він точно описував свій вишкіл щодо нуклеарних можливостей цього підводного човна. Як уже інформовано раніше, Сі-Ай-Ей минулого липня зуміла витягнути тільки частину човна, разом із тілами 70-ох совєтських моряків, яких похоронено з усіми військовими почестями, а дві треті судна впали назад на дно моря. Не пощастило витягнути тієї частини човна, в якій мали нібито находитися різні документи, включно із таємними кодом. Якщо інформації „Лос Анджелес Таймсу" правильні, то щоденник совєтського офіцера може розкрити багато таємниць щодо того типу совєтських підводних човнів і нуклеарної зброї, якою вони вивінувані. Наразі Сі-Ай-Ей не коментує цієї вістки.

Рада Безпеки ОН продовжить мирну місію на Близькому Сході

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Тут інформують, що члени Ради Безпеки досягнули неформального погодження, щоб продовжити на час трьох місяців мирну місію збройних частин ОН на Близькому Сході, де вони займають позиції здовж демаркаційної лінії між арабськими державами та Ізраїлем. Сесія Ради Безпеки ОН буде 16 або 17 квітня і на ній формально ця справа буде переведена.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ДАЛІ ВІДСТАЄ В ТЕХНОЛОГІЇ — ТВЕРДИТЬ Д-Р МИХАЙЛО БОРЕЦЬКИЙ

Вашінгтон. — Совєтський Союз далі потребує американського технологічного знання в ділянках космічних дослідів і оборони, помимо того, що СССР вдвоє збільшив свої видатки на досліди і розвиток в цих ділянках, як також вдвоє збільшив число своїх спеціялістів, — твердить д-р Михайло Борецький, спеціяліст від совєтських справ у Департаменті торгівлі. Ці слова українського науковця, який займає важливий пост в американському уряді, помістив журнал „Ди Машініст", орган Міжнародної Асоціяції Механіків і Працівників Аеронавтики, у своєму виданні з 27-го березня 1975-го року. „Ди Машініст" інформує, що д-р Борецький, промовляючи на річній конференції Американського Інституту Астронавтики та Аеронавтики, сказав, що Совєтський Союз старається здобути першенство в світі в різних ділянках науки й технології Він вказав на факт, що протягом 5-ох років кількість совєтських спеціялістів стислих наук й інженерів зросла вдвоє, бо в 1968 році їх було коло 594,000, а в 1973-му — вже 1,069,000. В Америці за той самий період часу число цих спеціялістів й інженерів збільшилося тільки з 454,000 до 531,000. Хоча нема точних даних, то д-р Борецький сказав, що є вказівки, що СССР за той період часу також вдвоє збільшив свої видатки на досліди.

Не зважаючи на ці старання, совєтська технологія далі залишилася позаду американської, — твердить д-р М. Борецький. Тому однією з головних цілей совєтської міжнародної торгівлі є здобути технологічне знання від країн Заходу, особливо американське знання в ділянці космічних дослідів. Совєти також дуже зацікавлені компюторами та іншою складною машинерією і апаратурою. Д-р Борецький додав — пише „Ди Машініст", — що совєти дуже спритні в різних переговорах. Вони платять дуже низькі ціни за американські технологічні продукти тому, що вміють „вигравати" одну американську фірму проти іншої. Замість платити високі гонорарі фірмам за користування патентами, совєти переважно платять усталену суму, розкладаючи виплату на довгий час, а також часто платять дуже низькі відсотки, або не платять жадних, — сказав д-р Борецький.

СССР ПРОПОНУЄ „ГЕНЕРАЛЬНУ ДЕКЛЯРАЦІЮ ПРО ОСНОВИ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ТА ВІДНОСИН МІЖ ДЕРЖАВАМИ"

Москва. — На сторінках квітневого числа „Международной жізні" А. Єфімов опублікував статтю: „Загальноевропейська нарада і розрядка напруження в Европі", в якій він займає становище до праці т. зв. другої стадії Европейської конференції для справ безпеки і співробітництва в Женеві. Він пише, що „закінчується редаґування основного політичного документу наради, який соціялістичні країни пропонують назвати: „Генеральна декларація про основи европейської безпеки і принципи відносин між державами в Европі". Пишучи про це, він згадує, що ще не все узгіднене, але додає, що хоч „в Женеві не легко було знайти спільний підхід до питань розвитку співробітництва в ділянці культури, освіти, інформації, контактів", то все таки, „завдяки наполегливости, гнучкости і силі нашої арґументації, всі делеґації погодилися на єдино сприємливий підхід у цих питаннях: співробітництво повинно здійснюватися при збереженні принципів відносин між державами, в першій мірі, принципу суверенної рівности, який передбачає пошанування законів і адміністративних правил держав, а також принципу невтручування одної держави в справи другої держави".

Ці принципи, на яких настоює СССР, такі:

1. Суверенна рівноправність, повага для прав, властивих суверенітетові;
2. Незастосовування сили або загрози сили;
3. Непорушність кордонів;
4. Територіяльна цілість держав;
5. Мирне лагодження спорів;
6. Невтручання у внутрішні справи;
7. Повага для прав людини і основних свобід, включаючи свободу релігійних переконань;
8. Рівноправність народів і їх право розпоряджуватися своєю судьбою;
9. Співробітництво між державами;
10. Добросовісне виконування зобов'язань з точки зору міжнародного права.

Заповідають дискусійну лекцію в справі політичних переслідувань в СССР і Юґославії

Бостон, Масс. — З ініціятиви Комітету проти Переслідувань у Совєтському Союзі і Східній Европі при співучасти Американців за Демократичну Акцію, Американського Комітету Дружньої Служби, Організаційного Комітету Демократичних Соціялістів, приятелів Чехо-Словаччини і Соціялістичної Робітничої Партії тут заповіли на 10-го квітня у Студентському Центрі Массачусетського Технологічного Інституту дискусійну лекцію на тему політичних переслідувань у Совєтському Союзі та Юґославії. Згідно з повідомленням, метою цієї дискусійної лекції є поставити на публічне обговорення нелеґальні арешти, насильні депортації і екзилі та інші переслідування дисидентів в СССР і Юґославії. Головну увагу буде присвячено Валентинові Морозові, Владимирові Буковському та Анатолієві Марченкові.

На дискусійній лекції виступлять Борис Шраґін, кол. совєтський громадянин, Ірина Кирк, Джордж Савндерс та Олег Ільницький, автори статтей на теми дисидентів в СССР і Юґославії та психіятр Метю Думонт. Комітет проти Переслідувань у Совєтському Союзі і Східній Европі є організацією мешканців Бостону і околиці, які зацікавлені в тому, щоб здобути публічну підтримку для справи прав людини в СССР і Східній Европі.

РЕНАТА БАБАК, ПЕРЕД СВОЇМ КОНЦЕРТОМ В КАРНЕҐІ ГОЛЛ ЦІЄЇ НЕДІЛІ, ВІДПОВІДАЛА НА ЗАПИТИ І СПІВАЛА НА РАДІОПРОГРАМІ „НЮ ЙОРК ТАЙМСУ"

Ню Йорк, Н. Й. — „Мене змушували співати в російській мові і навіть виступати під російським прізвищем", заявила Рената Бабак, ще недавня солістка Львівського і Большого театрів, під час 55-хвилинного інтерв'ю з Бобом Шерманом на престижевій радіостанції „Ню Йорк Таймсу" WQXR в передполудневих годинах у вівторок, 8-го квітня. Рената Бабак, яка восени 1973 року „вибрала свободу" під час концертового турне з театром Большой в Італії, відмовилась подати подробиці своєї втечі, але заявила недвозначно, що головними причинами її втечі була дискримінація її, як українки, та бажання бути вільною — „співати, що я хочу і як хочу".

Це бажання Рената Бабак здійснила таки під час інтерв'ю, відспівавши — на прохання Б. Шермана — чотири пісні: арію Леонори з опери „Ля Фаворіт" Доніцетті; „Айстри" Миколи Лисенка; народну пісню „Ой співаночки мої" та арію Одарки з опери „Запорожець за Дунаєм" С. Гулака - Артемовського. Ця остання, до речі, припала найбільш до вподоби Б. Шерманові і він висловив жаль, що цю арію Рената Бабак не включила в програму свого першого концерту - ревіталю, який відбудеться вже цієї неділі, 13-го квітня в місцевій репрезентаційній Карнеґі Голл. Українському мецо - сопрано акомпаніював піяніст Ричард Дори, який і виконуватиме цю функцію під час недільного дебюту Р. Бабак та інших запланованих концертів в ЗСА і Канаді, чистий прибуток з яких Рената Бабак призначила на поширення програми українознавчих студій в Гарвардському університеті. Про ціль концертів Р. Бабак відмітив на вступі інтерв'ю адв. Мирослав Смородський, який виконував функцію перекладача, хоч і не завжди справно, особливо тоді, коли запити і відповіді відносились до музики.

„Я відчувала дискримінацію більше тому, що я українка, а Україна — це велика частина Совєтського Союзу", — розповідала Рената Бабак. Як приклад такої дискримінації у відношенні до інших не-російських народів, Р. Бабак вказала на жидів, які часто-густо мусять міняти свої прізвища — не тільки для того, щоб авансувати у своїх професіях, але навіть для того, щоб дістатися до вищих шкіл.

У відповідь на питання, які її пляни на будуче, Рената Бабак заявила, що вона хотіла б продовжувати свою оперову кар'єру у вільному світі, тому й наполегливо вивчує всі відомі ролі для мецо - сопрано в оригінальних мовах, бо „в театрі Большой я могла співати їх тільки в російській мові". У відповідь на питання, яка її улюблена роля, Р. Бабак відповіла, що кожна роля для неї важлива „в даний момент, коли я до неї приготовляюся". Все ж таки, якщо б мала вибирати, то „можливо ролю Азучени з опери Іль Троваторе".

Проголошуючи ще раз концерт Ренати Бабак в неділю, о год. 7.30 ввечорі в Карнеґі Голл, Б. Шерман подякував українській зірці за „фасцинуючу годину" та побажав їй багато успіхів і багато щастя на майбутнє. Він рівнож висловив подяку перекладачеві та піяністові.

Громада в Лос Анджелесі відзначає 50-літній ювілей громадської діяльности Миколи Новака

Лос Анджелес, Кал. — Українська громада великого Лос Анджелесу у Каліфорнії, а зокрема члени і прихильники Українського Культурного Осередку, відзначать цієї неділі, 13-го квітня, о год. 1:30 по полудні в залі УКО — 4315 Мелроз евеню, 50-літній ювілей громадської і політичної діяльности відомого і заслуженого нашого громадянина, довголітнього члена УНСоюзу Миколи Новака. Він один з основників Української Централі в Лос Анджелесі, а у молодших роках був надзвичайно активним в громадському і політичному житті не тільки цього міста-велетня, але також в інших містах ЗСА; він доброволець УГА, член УВО, співорганізатор УСГ і УНО в Канаді і організатор ОДВУ в ЗСА, організатор і співтворець перших українських фільмів, грав у них презірні ролі, співпрацював з багатьма українськими часописами, пропаґував українське ім'я серед американського світу, був головою УКО, головою центральної репрезентації українців в Лос Анджелесі, був і є активним членом Українського Народного Союзу.

Микола Новак

В програмі Ювілейних святкувань передбачено, крім бенкету, усних і письмових привітань, також мистецьку частину, в якій візьмуть участь: хор УПЦеркви св. Андрія, „Квартет Полтавчанок"; солісти: Мирослав Крук, сестри Задорожні, Анатоль Балюх, Кость Савченко - Гопфер, Петро Марцінів, українські танцюристи маестра Смальцева; акомпаньямент — Леся Куриленко-Вахнянин.

Південний В'єтнам таки дозволить на дальший виїзд сиріт

Сайгон. — Хоча в неділю, 6-го квітня, південнов'єтнамський уряд повідомив, що більше не буде видавати віз на виїзд в'єтнамських сиріт до ЗСА чи інших держав, то день пізніше, під натиском публічної опінії в різних країнах світу, той уряд дещо змінив своє становище. Заступник прем'єр - міністра Фан Кван Дан у понеділок, 7 квітня, заявив, що хоча вже не буде таких масових виїздів сиріт, як було досі, то вони „могтимуть залишати країну меншими групами". Досі з Південного В'єтнаму перевезено до Америки та кількох інших держав понад 1,700 сиріт.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n. Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Успіх і невдача

Поняття успіху і невдачі різняться між собою, як день і ніч, але їх поєднано в одному виступі перед — як сказали б наші співгромадяни — „цілим світом", бо на одній з найбільш авторитетних і поширених радіопрограм. Мова про „співоче інтерв'ю" нашої незрівняної співачки, ще недавньої солістки Львівського й опісля Большого театрів Ренати Бабак, яка скористала з нагоди та вибрала волю на Заході, щоб „служити мистецтву без додатків". Інтерв'ю відбулося на радіостанції „Ню Йорк Таймсу" в програмі Боб Шерман Шов у вівторок 8-го квітня, перед полуднем.

Успіхом можна вважати вже сам по собі виступ на такій радіопрограмі і справжньою славою, що могла сповнити гордістю кожне українське серце, була співоча частина інтерв'ю: відспівані нашою славною співачкою чотири арії і пісні, в тому три українські. Але суцільною невдачею була — легко сказавши — некомпетентність перекладача, який нівечив успіх програми не тільки незнанням музичної термінології в українській і англійській мовах, але і плутаниною в перекладах та взагалі повною непідготованістю до такого публічного виступу. Українського слухача додатково вражала „фамілярна" форма розмови, коли перекладач звертався до артистки на „ти". Ситуацію ще до деякої міри рятували керівник програми Боб Шерман Шов „навідними запитами" та пяніст-акомпаньятор Ричард Дорн своїми вияснeннями і завваґами.

Добра воля, громадська активність та багато разів виявлена і доказана відданість українській справі, як і професійна компетентність, що ними цей молодий перекладач без сумніву відзначається, не є достатніми кваліфікаціями на скомплікoвану і відповідальну ролю перекладача в мабуть цілком чужій для нього музичній ділянці. Відповідальність за цю невдачу не поносить сам перекладач. Можна припускати, що він на таку функцію погодився з конечности. Відповідальність за це спадає на тих, що його до такої ролі легкодушно заанґажували.

Люди вчаться також на своїх помилках. Невдача, про яку мова, буде менша, як послужить за таку науку на майбутнє.

Камуфляж

Друга стадія Европейської конференції для справ безпеки і співробітництва, що відбувається тепер у Женеві, добігає до кінця. СССР із своїми сателітами роблять весь можливий натиск з метою приспішити скликання третьої частини конференції, на якій мала б бути підписана т.зв. „Генеральна декларація про основи европейської безпеки і про принципи відносин між державами в Европі". Дискусія продовжується ще на тему т.зв. вільного обміну людьми та ідеями, тобто вимоги, яку видвигнули західні держави, але, як тепер вже видно, навіть якщо ця засада буде включена до „Генеральної декларації", то вона буде так „розводнена", що не матиме ніякого практичного значення.

В журналі „Международные отношения" за квітень є опублікована стаття А. Єфімова про „Всеевропейську нараду і розрядку напруження в Европі". Стаття цікава тим, що кидає багато світла на кулиси Европейської конференції з точки зору совєтсько-російських імперських інтересів. Автор статті між іншим з'ясовує т. зв. десять принципів „відносин між державами, що стосуються „основних прав людини", „прав народів" тощо.

Ці принципи виявляють в першій мірі наміри Москви, а також те, як вона зручно маскує свої справжні цілі. Для нікого не є таємницею, що насправді являють собою совєтські заяви про „права людини", „рівноправність народів", „право кожного народу вирішувати про свою долю, свій лад" тощо. Автор згаданої статті пише, що „в інтересах забезпечення тривалого европейського миру Совєтський Союз наполегливо змагався за остаточне визнання територіяльних змін, що заіснували у висліді Другої світової війни, що є, як відомо, одною з найважніших вимог совєтської програми миру". Це ствердження розкриває суть справи і проблеми. Москва хоче, щоб Захід у формальній декларації на закінчення Европейської конференції визнав існуючий в Европі статус кво і затвердив „на віки вічні" поділ Европи.

„Десять принципів" служать тільки камуфляжем, що ним зручно користується Москва на шляху встановлення своєї гегемонії в Европі.

Я. Гайвас

ДИСКУСІЯ І ДІЛО

II

Заки ми перейдемо від першої до другої частини цієї статті дискусії, до речі, хочемо ще холодно, критично й передбачливо звернути увага на одну „маленьку справу", зв'язану зі захалявною літературою, з самвидавом (нота бене: чомусь у нас так дуже нерадо вживають вислову „захалявна" література, хоч власне така література, захалявні поеми Шевченка, зробила нас тим, чим ми є!).

Захалявна література—це величезний здвиг у цілому СССР, а в Україні зокрема. В Україні це найпереконливіше свідоцтво тотальної невдачі русифікаційної й нівеляційної політики червоної Москви, це найпереконливіше свідоцтво, що не зважаючи на все, український нарід живе, що він працює, творить, бореться, що він хоче бути собою, жити по своєму й по своєму творити, що він хоче бути вільний, як усі інші державні народи й рівний їм.

Саме в цьому міститься тривала загроза большевизмові й російському імперіялізмові. Тому не диво, що ціла політика Москви, а особливо діяльність її КҐБ і інших секретних служб, робила й робитиме усі можливі заходи, щоб зупинити ці процеси та розправитися з їхніми прихильниками й виконавцями, а в першу чергу з активними носіями. Першим кроком у цьому напрямку мусить бути проникання висланців тих органів і служб з ядро таких кіл і гуртків, зближення з ними, бо інакше боротьба проти них неможлива.

Ще більше пекучим завданням для большевиків мусить бути проникання на шляхи, засоби й до людей, які є інструментальними в розподілі й кольпортажі захалявних матеріялів в краю, а ще більше до тих, які мають відношення до перекидання їх за кордон.

Чи можемо ми потішати себе, що їм дотепер не вдалося цього зробити? Хто є таким оптимістом? На жаль, не вдалося, але не їм, а нам дотепер порозкривати й доказати поза всяким сумнівом ті темні справи, хоч вони напевно існують. На жаль ми дотепер не маємо свого Бурцева*), й ця нива чекає на свого плуґатаря. Покищо засобами аналізи, порівняння й іншими подібними ми змогли посередньо виявити дещо, (а дещо безпосередніми засобами), що серед непромінаючих перлин, які принесли „вітри й хвилі з України", є большевицьке сміття.

З тих далеко неповних міркувань для кожного мусить бути ясно, як обережно й стримано слід нам трактувати евентуальні рекомендації практичного характеру, коли ми не знаємо ні людей, ні докладно джерела. Накінець, ще одна пригадка: більше як двадцять років тому прийшов інший „мандат" з краю. Ми тут не будемо розбирати автентичний він, чи ні. Але без огляду на те, чи він був автентичний, чи ні, він розбив велику організацію („трійка", „двійка"), й ще сьогодні не залічена та велика трамва у нашому політичному житті. Отже — „будьмо уважні"!

Тим більше, що досвід повчає нас на кожному кроці, що в таких умовах, як наші, не мандат, але інший чинник мусить бути у підставі політики, щоб вона мала успіхи. Мали ж бо знамениту „мандатову" базу лондонські поляки, мав юґославський король Петро, мали інші, та що з того вийшло? Не диво, що большевики її аґресивно заперечували, але про неї „забули" Рузвелт, Черчілл, Іден, Стетініюс й вичисляти так можемо ще довго.

Значить, практична вага мандату в таких умовах, як наші, не перерішує, дає небагато. Є щось інше, що важить. Тим іншим є сила, є здобутки, є якість й організована потуга людської маси, її цілеспрямована діяльність. Оперта на цьому національно-політична репрезентація у світі матиме свою вагу й свої наслідки, до неї будуть прислухатися й рахуватися з нею. Процеси в краю, вислідом і відбиткою яких є самвидавна література, переконали тих, які хочуть і вміють бачити, що український народ живе, що він, не зважаючи на всі лихоліття, є далі собою, що він не дав себе втопити в російському морі, та що він через те є і буде чинником, думка й воля якого мають і матимуть свій вплив на дальший розвиток подій.

Чи ще чогось більшого можемо вимагати від краю? Власне це є більше як мандат, це підстава й ґрунт, це найголосніший виклик до нашої діяльности, який лиш може бути, до приспішеної побудови нашої сили на духово - культурному, господарському, політичному відтинках. Формальне умандатування дасть нам дуже мало, якщо воно не буде підтримане силою й здобутками нашого суспільства у вільному світі.

Певно, що колись прийде час, що розвиток подій в Україні й поза залізною заслоною уторує дорогу нашому представникові, чи представникам на міжнародні форуми, до Об'єднаних Націй і т. д., як це ми бачили у тріюмфальному виступі представника палестинських арабів Арафата в Об'єднаних Націях. Та про це тепер годі говорити. Бо в краю тепер прийшла накинена Москвою така фаза національного існування й спротиву, в якій головним завданням є витривати, втриматися, а демонструвати себе.

Тому діло за нами. Своєю працею й своїми здобутками ми мусимо створити умови, в яких навіть така складна справа, як національно-політична репрезентація, буде

(Закінчення на стор. 3-ій)

Софія Наумович

В РОЦІ ЖІНКИ: КОНГРЕСИ І ВІДЗНАЧУВАННЯ

(2)

Підписана мала при собі „Звернення до жінок вільного світу", яке виготовила Управа СУФ для роздавання, то ж діставши слово, прочитала, б'ючи його змістом, наче молотом, по всіх цих дрібних справах, про які вже другий день товкли (мов воду в ступі) всі бесідниці, в той час, коли в нетрях Сибіру пропадають справжні жінки - страдниці за ці права й ідеали, якими вільні жінки вже давно користуються.

У міру читання, замовкли початкові шепоти деякого здивування, й уся заля вислухала з великою увагою українську делеґатку, а співчутливі погляди й оплески супроводили її аж до місця. Після закінчення, предсідниця попросила текст для резолюцій, а учасниці обступили доньку - студентку, яка роздавала наше „Звернення".

Цією промовою зокрема зацікавилися три категорії жінок: адвокатки, члени ЗОНТА-клюбу (Ротарі) та синдикалістки. Усі вони дивувалися, чому так мало говорилося про Схід Европи, та що наше „звернення" послужить їм як арґумент проти лівонаставлених синдикалісток, зокрема комуністок зі СЖТ, які загалайкують їх міражами „соціяльного проґресу" у жіночому питанні.

У тому самому часі голова СУФ Марія Митрович, яка не могла дістатися того дня на залю із-за браку запрошення, зустрілася в кулюарах Конґресової палати з двома міністрами: кол. прем'єром Шабан - Дельмасом та през. Едґаром Фором, які чекали на своїх жінок. Перший, мер міста Бордо, запитав про нашого співака Скалу - Старицького, а довідавшися, що він помер, склав кондоленції, згадуючи, що він часто виступав в опері його міста, де він, як господар, відвідував співака у його льожі. Під кінець розмови Шабан - Дельмас запросив голову СУФ приїхати до Бордо, щоб там зустрітися з тамошніми українськими жінками.

Під час вечірнього коктейлю з журналістами, зголошувалися до наше „звернення" й жінки з інших комісій, яким їхні товаришки вже встигли розказати про „найцікавіший виступ" на комісії справедливости... Те саме було при нагодах різних поїздок автобусами до будинку ОРТФ (радіо і телевізії), при спільних обідах тощо, де українські делеґатки не мали часу щось перекусити, бо треба було брати, або давати адреси, обмінюватися зверненнями і летючками й т. д.

До речі, різного роду летючок ніхто делеґаткам не жалкував, і ми назбирали їх цілий оберемок. Поміж двома комуністичними п. н. „Декларація жіночої комуністичної молоді Франції" та „Звернення жінок - депутатів, сенаторок і радних - комуністок м. Парижу", були й цікавіші, як, наприклад, жидівська, яка подала коротко історію постання Ізраїлю, стан, у якому застали його жиди, і що вони з нього зробили за короткий час державности, а також про те, що у всьому світі багато мільйонів утікачів „ді-пі" в Европі, Азії й Африці, але чомусь тільки палестинці найбільше полонять увагу світу... Підписала цю летючку „Французька організація за справедливий мир на Близькому Сході".

Доволі дивна була португальська летючка, яка описувала цікаву подію в Лісбоні 13 січня 1975 р.: „жінки - революціонерки" пішли разом з дітьми на площу Едварва УП, щоб „спалити символи неволі: цивільний і карний кодекс, порнографічні журнали, миски і мітли та дитячі забавки і книжки". Але на місці чекали на них тисячі людей, здебільша чоловіків, які почали їх грубо прозивати, штовхати і попихати, при чому поліція не встрявала, а шпитальна служба не прибула, щоб допомогти жінкам..." Цю летючку підписали аж 6 якихось ближче невідомих жіночих організацій, як „Міжнародний Жіночий Трибунал", „Феміністки - революціонерки" і т. п.

Серед повені цих летючок, — а були й такі як „Жінки проти полюції!" — нам було приємно ствердити, що українська відзначалася коротким, ясним змістом, гарною формою, а зокрема надписом, якого не мала ніяка інша, а саме: „Промова, виголошена на Міжнародному конґресі в Парижі 2. 3. 1975", що мало свою особливу вартість.

Перед кінцевою сесією делеґаток прощав прем'єр прем'єр - міністер Жак Ширак, а секретарка Кльод дю Ґранрю підсумувала, що в конґресі брало участь понад дві тисячі жінок, а між ними дружина президента Анемона Жіскар д'Естен і пані Марсель де Ґолль (братова).

Виступи двох чоловіків нас розчарували: перший був державний радник П'єр Лярок, який повторив усі фрази про „зрівняння" або ж „особливі завдання жінки", що про них делеґатки наслухалися впродовж трьох днів по саме годі; другий був молодий Роже-Жерар Шварценберґ.

Від цього останнього, лівого забарвлення, відомого професора права на Сорбоні, усі сподівалися надзвичайностей, але почули тільки доволі ефектовні фрази про „великі" Єлисавети і Катерини та жінок Французької Революції — як прототипи пань, зібраних на цьому конґресі 1975 р.

Присутність жінок в урядах держав назвав чомусь „хоробрістю", пояснюючи це їхньою малою кількістю у політичних партіях. Сипнувши далі такими іменами як Макіявелі, Рішельє і Метерніх — зробив висновок, що для чоловіків політика — це „апетит влади" і змагання, а для жінок — тільки бажання прислужитися добрій справі. Ото ж знову: жінка відмінна, інша, а то й „нижча" від чоловіка.

І врешті пані Жіру із подиву гідним змислом синтези (розуміємо тепер, чому саме її призначив президент державним секретарем!) ствердила, що клімат цих трьох

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. І. Мандрика

СКАРБИ НАШОЇ ІСТОРІЇ

Документальні фотографії з української визвольної війни 1917-1923

Після захоплення у ворожі руки і фактичного знищення наших національних музеїв — „Українського Музею Визвольної Боротьби" і „Українського Музею - Архіву" при Інституті Громадознавства в Празі, Чехо - Словаччина, а також музейних збірок в інших країнах, які попали чи попадали під німецьку та комуністичну окупацію, Український Воєнно-Історичний Музей ім. М. Садовського є тепер, можна сказати, єдиним на ввесь світ центром документації епохальної збройної боротьби українського народу за свободу і суверенну державність.

Реліквії, документи, літературні пам'ятки і т. п. збиралися притягом півсотні років учасниками боротьби, ветеранами боїв і дослідниками на всіх просторах Европи і в інших частинах світу поселення українців, і передавалися чи пересилалися в Канаду, до св. п. ген. Михайла Садовського, ініціятора Музею. Після смерти ген. Садовського його спадкоємці передали формальним документом Музей - Архів до Української Вільної Академії Наук (УВАН).

Комісію Музею - Архіву очолив невтомний збирач воєнно - історичних документів св. п. майор Осип Навроцький. Він продовжував збирання реліквій і документів до останнього дня свого життя. А після його смерти на чолі комісії, як куратор Музею - Архіву став сотник В. Левицький, учасник війн і знавець організації українських національних армій в часах Визвольної Боротьби.

При певній допомозі уряду Канади, уділеній на це Академії Наук, переведено каталогування всіх реліквій Музею, число яких перевищило вісім сотень. Каталогування зроблено згідно з інструкціями Національного Музею Канади, який матиме копії всіх карток каталога.

Це половина праці. Другою половиною є упорядкування і каталогування документальних фотографій, які ілюструють хід і фази великих змагань і боротьби. Таких фотографій, як нас поінформовано, є коло 5.000.

Самі по собі фотографії, не клясифіковані, не пов'язані ниткою подій, не матимуть відповідної вартости, хіба для зорового враження. Вони мають бути каталоговані за певним текстом і йти за подіями. Вони ілюструють головно українські військові сили в їх організації і бойових акціях: перші формації Української Центральної Ради, пізніший розвиток їх, формації за часів Гетьманату, в боротьбі проти „червоних" і „білих" росіян і т. п., армія Західньої України і т. п. Текст до фотографій має дати ясну картину творення, організації й дій українських військових сил. Учасники їх мають знайти своє питоме місце, належне їм.

В цих коротких словах я лише приблизно подаю схему клясифікації й синтетизованого тексту. Певні начерки цієї клясифікації вже підготовлялися протягом попередніх років, але тому, що каталогізація реліквій вважалася завданням першої черги, то на каталогування фотографій не ставало часу (й засобів).

У додаток до фотографій Музей - Архів має велику збірку архівних матеріялів і літературних фахових пам'яток до даної доби. Їх каталогізація має йти в другу чергу після фотографій.

Тому що каталогування реліквій Музею - Архіву закінчується в цьому році, то наступає час до каталогування фотографій. І я порушую це питання тепер, бо боюся можливого помилкового ставлення до нього. Помилкового не з лихої волі, але з недооцінки великого значення фотографій, як документального матеріялу й зорового комунікаційного факту.

Кожний, хто досліджує історичні явища, дорожить кожним клаптиком паперу, який хоч припорошений, а кидає певний світ на події. Якими ж дорогоцінними є цих 5,000 фотографій з великої епохи української новітньої історії!

Залишити їх „у мішку", як вони є тепер (не в буквальному значенні) — це відібрати від них їх питому цінність як свідків і доказ того, що було. Описати їх дише в „картках" — це мало чим відрізняється від того, щоб залишити їх „у мішку". Бо час на їх правдивий опис малий — ще кілька років, і не буде вже нікого, хто „відгадає" те, що є на фотах. Покищо є кому кожну картку пізнати й дати на своє місце.

Маємо не забувати, що не тільки „час стирає" з пам'яті те, що було в ній, але ще більш ретельно стирає з пам'яті все, що тільки досягне, московська рука. Для керівників СССР і їх шкіл епоха 1917-23 не була Відродженням України і Визвольною Боротьбою, українські національні армії і взагалі українська державна збройна сила були лише „бандитством; „бандитами" були також всі українські національні герої.

В такому дусі виховується молодь на рідних землях. Керівники СССР були б раді знищити всі, хоч би й найменші, пам'ятки, докази великого нашого здвигу, нашої організованости й наших здібностей, так, як їх попередники, починаючи з царя Петра І, винищували й винищили всякі пам'ятки з епохи гетьмана Мазепи.

Нехай же наша національна збірна пам'ять у вільному світі належно протиставиться московським майстрам ґвалтування історії. Наш Воєнно - Історичний Музей є тепер єдиною на цілий світ скарбницею - захороною дорогоцінних пам'яток нашої велетенської національної боротьби у велику епоху української історії. Цих пам'яток у випадку їх втрати нічим не заступити, бо вони унікальні.

Василь Плющ

СПІЛКА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

(До 50-ліття заснування СВУ-СУМ та 45-ліття процесу над ними).

(3)

У червні 1925 року відбулися організаційні збори СВУ в м. Києві з участю Сергія Єфремова, Володимира Чехівського, Володимира Дурдуківського, Андрія Ніковського, Йосипа Гермайзе, Олександра Гребенецького і Людмили Старицької-Черняхівської[8]). Всі ці особи були видатними українськими діячами. На цьому засіданні були поділені функції між окремими особами так: С. Єфремов — голова, В. Чехівський — заступник голови, В. Дурдуківський — скарбник. Й. Гармайзе, а пізніше Олександрові Черняхівському (д-р мед. професор, керівник катедри гістології Київського медичного інституту), Григорію Іваниці (видатний український філолог, професор Київського інституту народної освіти), Григорію Холодному (керівник Інституту української наукової мови, професор Київського інституту народної освіти), Володимиру Удовенку (професор д-р мед., керівник катедри загальної гігієни Київського медичного інституту) доручено було організацію СВУ в наукових установах та вищих навчальних закладах, працю серед студентства та шкільної молоді. А. Ніковський, Л. Старицька-Черняхівська (письменниця), пізніше Михайло Івченко (письменник) мали працювати серед письменників, артистів, закладати мережу СВУ в совєтських видавництвах; Володимиру Чехівському (колишній прем'єр Уряду УНР, відомий церковний діяч) було доручено нав'язати зв'язки з Українською Автокефальною Православною Церквою.

Організаційною формою СВУ-СУМ-у в першому періоді діяльности було прийнято форму глибоко законспірованих п'яток у різних установах, організаціях, вищих школах і т .п. Далі ці п'ятки творилися в містах, містечках, селах всієї України. Члени п'яток, згідно задуму, не мали б мати зв'язку між собою і знали лише керівника п'ятки. Керівник п'ятки мав знати лише того члена СВУ з іншої п'ятки, який притягнув його до СВУ й утримувати з ним зв'язок.

Наталія Павлушкова, сестра голови СУМ-у і дуже близька родичка С. Єфремова та В. Дурдуківського (їх небога) у своїй праці пише, що СВУ мала свій керівний орган у вигляді Президії, що складалася з 12-15 осіб, а Президія мала біля 100 уповноважених Центру, пов'язаних на місцях із п'ятками[9]).

У бігу часу мабуть не пощастило дотриматися суворої конспірації, форми п'яток. З показів членів СВУ-СУМ-у дізнаємося вже про існування цілих гуртків СУМ-СВУ.

Але найважливішою формою діяльности СВУ-СУМ-у було творення дуже великої кількости леґальних літературних, театральних, музичних, спортових, прицерковних та інших гуртків, члени яких навіть не знали, що вони належать до руху СВУ, індивідуальна праця в установах, видавництвах, кооперації, в школах, наукових, навчальних та інших закладах. Праця ця провадилася за заздалегідь розробленим керівництвом СВУ-СУМ-у пляном і за інструкціями керівних діячів цих організацій.

Коли конче організаційно оформилася Спілка Української Молоді, точно ми не знаємо. Безумовним є, що початки її виникли ще в українській гімназії ім. Т. Шевченка в Києві, директором якої був В. Дурдуківський, і де існувало учнівське Товариство Єдности та Згоди (ТЄЗ). Першими членами СУМ-у були Микола Павлушков, Борис Матушевський, Юрко Виноградов, Данило Кохта, Діодор Бобир, Федір Дурдуківський та інші. До них у дуже короткому часі приєдналися сотки студентів Київських медичного, політехнічного, кооперативного інститутів, Інституту народної освіти.

Скільки було осередків СВУ-СУМ-у в Україні, скільки членів об'єднували ці осередки, ніхто точно не знає й ніколи знати не буде, бо, поперше, було суворо заборонено вести будь-яку реєстрацію членства, подруге, навіть керівництво СВУ - СУМ-у не могло точно знати, де і скільки членів СВУ-СУМ-у було. Крім того, як автор цієї праці вже зазначав, тисячі української інтелігенції, зокрема молоді, навіть не були офіційними членами СВУ-СУМ-у, але лише прихильниками цього руху.

На підставі матеріялів, які впродовж років збирав автор цієї праці, можна ствердити без сумнівів, що осередки СВУ-СУМ-у були в Києві, Харкові, Одесі, Дніпропетровську, Чернігові, Вінниці, Полтаві, Миколаєві, Ніжені, Херсоні, Запоріжжі, Умані, Черкасах, Смілі, Житомирі та на Кубані.

У Києві осередки СВУ-СУМ-у були у низці закладів Всеукраїнської Академії наук, у Медичному, Кооперативному, Політехнічному, Сільсько – господарському, Зоотехнічному інститутах, в Інституті народньої освіти, у низці технікумів та середніх школах, у видавництвах, кооперації, в інших великих містах України такі осередки були в закладах ВУАН, навчальних закладах, у видавництвах, кооперативних установах.

За свідченнями Наталії Павлушкової в Київському оперовому театрі уповноваженим СВУ був відомий співак Михайло Донець, у Харківському оперовому театрі — Кіпаренко - Доманський, член СВУ П. Рулін був організатором театрального музею, кілька членів СВУ працювали в театрі ім. І. Франка в Києві, через Чардиніна та Штабового СВУ впливало на Всеукраїнське Фото-Кіно Управління. За твердженнями Н. Павлушкової з СВУ були пов'язані найвидатніші українські малярі, Фотій Красницький, брати В. та М. Кричевські, С. Кос, М. Козік, М. Бойчук, І. Падалка, скульптор Савера[8]).

Дуже міцна організація СВУ, за моїми архівними матеріялами, була в Київському медичному інституті (професори, доктори медицини: О. Черняхівський, В. Удовенко, Володимир Підгаєцький, Микола Кудрицький, Аркадій Барбар, Михайло Левицький, Валентина Радзимовська, Василь Виноградов та низка інших). У Мединституті було декілька п'яток СУМ.

Надзвичайно сильні п'ятки, за моїми матеріялами та іншими авторами, були в кооперації (керівники Авксентій Болозович, Максим Ботвиновський, Дмитро Третяк, Передерій , Петро Близнюк, Дмитро Коліух, Палій та інші).

Серед письменників, публіцистів, працівників видавництв було десятки п'яток СВУ та СУМ-у (ще й донині ми не маємо права оголошувати імена письменників та поетів, які належали до СВУ, але не забуваймо, що у зв'язку з процесом СВУ було зліквідовано не менше як 200 письменників[10]).

(Продовження буде).

8) Наталія Павлушкова. Спілка Визволення України і Спілка Української Молоді. СВУ-СУМ. Збірник, ч. 2. Ню-Мюнхен, 1964.

9) Наталія Павлушкова. Спілка Визволення України і Спілка Української Молоді. СВУ - СУМ. Збірник 2, Ню Йорк-Мюнхен, 1964.

10) Дивись згадувану вище працю: Василь Плющ, Боротьба за Українську Державу під совєтською владою, Лондон, 1973.

В РОЦІ ЖІНКИ: КОНГРЕСИ І ВІДЗНАЧУВАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

днів був водночас серйозний і не позбавлений гумору, а висновки нарад такі: 1) жінки не хотять мститися за довговічну неволю й не думають, у свою чергу, закувати чоловіків у рабство, 2) немає жінок - янголів, є між ними й чортиці, 3) жінки не бажають війни, але й не хотять неволі' 4) жінкам не треба ні чисельного, ні функційного зрівняння, але слід ствердити, що досі ще ніде немає жінки - міністра закордонних справ.

На закінчення пані Жіру відчитала кілька коротких резолюцій, які вона вибрала з цих кількадесяти, що їх пропонували комісії, і нам радісно було ствердити, що поміж ними пройшли й наші: 1) проти дискримінації жінок за їхнє прив'язання до національних традицій і 2) за звільнення з тюрем жінок, засуджених за політичні справи. Ці останні, як підкреслила, пройшли одноголосно.

Закінчивши Конгрес, пані Жіру полетіла з цими резолюціями на Сесію ОН, а делегаткам залишилося ще прийняття в Міській Раді. Та тут сталося непередбачене: делегаток із поіменними запрошеннями було біля 300 і для них був призначений холодний буфет у залі прийнять.

Але хтось забув про це обмеження й автобуси, що чекали перед Конгресовою палатою — везли і везли всіх 1.200 жінок довгим рядом, що замикав ввесь міський рух, аж до площі „Готель де віль". Тут на них чекали вже комуністичні підлітки, що впихали свої „декларації", а на протести жінок — „Ідіть з цим до Москви!", — відповідали: „А ви йдіть на шампана!"

Проте, тільки першим прибулим пощастило щось випити і з'їсти, решта ж застала вже рештки й, знеохочена хаосом, який витворився, поверталася додому. Було неприємно з такого закінчення, але ми, українки, потішали себе ствердженням, що й державним націям трапляється „недотягнення", хоч вони мають до диспозиції цілий апарат.

Але тут, серед метушні, можна було почути цікаві коментарі до конгресових виступів. Виберемо з них два: одна студентка, що недавно побувала в Португалії, сказала таке: „Раніше, за Салязара, люди вистерігалися відкрито критикувати режим, чи висловлювати свої погляди. Тепер думали, що буде інакше, але глибоко помилилися — за їхні, некомуністичні погляди, їх... обкидали камінням!

Друга, синдикалістка, розказувала, що в їхньому Ліможі вони мають клопіт із комуністками з СЖТ (ком. синдикат), які їздять до СССР і розхвалюють попід небеса тамошні „здобутки". Проте, тепер відчувається деякий зворот: повернувшися звідти, деякі мовчать, а одна, яка несподівано захворіла і там довелося їй побувати у московському шпиталі, після повороту подерла прилюдно свою виказку з французької компартії...

ДИСКУСІЯ І ДІЛО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

мати живий, конкретний ґрунт під собою й силову підтримку. І ми це можемо зробити. Нас два мільйони у вільному світі. Ми на порозі творення, чи переростання в українське світове суспільство зі своїми організаціями, установами, своїми церквами, школами, науковими осередками, своєю пресою. Суспільство, що живе своїм особливим духовим життям, має свій, об'єднуючий його складові частини, характер і спільно діє.

Власне для цього, для цих підставивох у нашому дальшому розвиткові завдань для перетворення наших, розкинених по цілому світі, груп і громад в одну духово-суспільну силу, створили ми СКВУ. Не для репрезентацій, а для праці, для діла, для закладання основ під наше тривале існування у світі, а тим самим нашу тривалу участь в будуванні майбутнього українського народу.

Навіть при консервативних обрахунках нас є у світі біля два мільйони. Два мільйони свідомих себе і своїх завдань людей в найбільше сприятливих умовах вільного життя — це колосальна база для того, щоб бути силою. Основним чинником сили кожної людської групи є її функціональна пов'язаність, спільне діло для спільної цілі, поділ праці між групами, установами й країнами, а цим самим, поєднання цієї праці в одно ціле й спрямування до одної мети.

Без цього ми, хоч нас два мільйони, не будемо силою в світі, не будемо мати тривалої підстави для успіхів нашої діяльности, а ще більше для національно-політичної репрезентації. Без огляду на те, чи нам передадуть мандат, чи ні. Та найважніше: далі будемо програмувати своє існування й цілу діяльність на два-три-чотири... покоління.

Це, очевидно, не виключає різних конкретних заходів з боку СКВУ політичного характеру. Тих конкретних заходів, що їх — не міра. Починаючи від видавання брошур, книг, інформативної служби, а кінчаючи на таких демонстраційних виступах, як ті, що були дотепер нераз навіть з великим успіхом організовані.

Колись може й прийде для СКВУ час на національно-політичну репрезентацію. Але покищо залишім це нашим національно - політичним чинникам. Вони ж є, живуть між нами, хліб їдять, на них лежить відповідальність. З легкої руки ми не можемо їх звільнити з неї. Навпаки, якнайвиразніше й найрішучіше поставмо перед ними вимогу вив'язатися з тієї відповідальности!

Домагаймося від них, тиснім на них, може нераз не жалуймо прочухана, бо вони навіть у тому стані, в якому вони є тепер, можуть ще чимало зробити більшого й кращого,як роблять вони тепер. І цього треба від них добиватися і добитися!

*) Володимир Львович Бурцев викрив провокатора охранки на пості шефа Бойової Організації Есерів, а потім провокатора охранки Маліновського, найближчого співробітника Леніна. В 20-их роках перший розкрив большевицьке аранжування поїздки сенатора - монархіста Шульгіна в СССР, де його приймали й вітали чекісти, які грали ролю монархістичного підпілля. Цим він дав початок розкриття одної з найбільших большевицьких провокацій, т. зв. Тресту.

УКРАЇНСЬКІ ІМПРЕЗИ В КІНЦІ ЦЬОГО ТИЖНЯ

Субота, 12 квітня:

√ Зустріч стриян в Пластовому Домі в Ню Йорку — 144 — 2-га евеня, початок год. 3 по полудні;

√ Зустріч з українським громадянством редакційної колегії „Нашого Голосу" в залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку — 149 — 2-га евеня, початок імпрези, год. 6-та вечора;

√ Загальні Збори Т-ва Українських Інженерів в приміщенні Українського Інституту Америки — 2 Схід 79-та вулиця в Ню Йорку. Початок зборів год. 2-га по полудні.

√ Перші сходини новообраної Управи Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Чикаго о год. 7-ій вечора в Домі УНС — 841 Вестерн вулиця.

√ Літературний Вечір Богдана Кравцева у Вашінгтоні в залі Дому св. Софії при 2615 — 30 вулиця Н. В., год. 7-ма вечора. Вечір влаштовує Жіноча Секція Об'єднання Українців Вашінгтону.

√ Концерт творів Ярополка Ласовського у Філядельфії в залі УСО „Тризуб"; початок год. 6-та вечором. Концерт спонзорує Відділ УККА; програму веде Е. Дичко-Блавацька.

√ Конференція Американських Приятелів АБН в Ню Йорку, готель Рузвелт (Колоніял рум) Медисон евеню і 45-та вулиця; початок год. 9-та рано; доповіді виголосять: Ярослав Стецько — президент ЦК АБН, мгр Слава Стецько — редактор АБН Кореспонденц і д-р І. Дочев — голова АП АБН.

√ Мистецька виставка Богдана і Галини Титлів в Пассейку о год. 9 рано до 3 по полудні в залі школи св. Миколая — 212 Президент вулиця.

√ Річна Конференція УВАН в Ню Йорку для розгляду історії українсько-жидівських відносин з трьома доповідями. Початок імпрези год. 2-га по полудні в Будинку Академії при 206 Вест 100-та вулиця.

√ Концерти Капелі Бандуристок СУМА з Детройту в Акроні год. 2-га по полудні в залі церкви св. Духа — 1866 Вровн вулиця і в Клівленді год. 5:30 вечором заля Норманді Скул — 2500 Плезант Велій, Парма, Огайо.

√ Концерт меццо-сопрано Ренати Бабак в Ню Йорку в Карнеґі Голл (57-ма вулиця і 7-ма евеню), початок год. 7:30 вечором.

√ Конференція Головної Управи Союзу Українок Америки в Ню Йорку з чотирма доповідями союзових діячок (Лідія Крамарчук, С. Кутка, Ляриса Герман, Люба Волинець); приміщення домівка СУА, 108, 2-га евеню, початок год. 3-та по полудні.

Неділя, 13-го квітня:

√ Посвячення пам'ятника на могилі сл. п. д-ра Дмитра Донцова на Українському Цвинтарі в Бавнд Бруку в Ню Джерзі; початок Архиєрейської Служби Божої год. 10-та рано.

√ Річні Загальні Збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, Балтимор, Вашінгтон, Річмонд і околиця в в Домі „Самопомочі" при 239 Савд Бродвей у Балтиморі. Початок зборів год. 2.30 по полудні; представником Головного Уряду буде заступниця головного предсідника Марія Душник.

√ Бенкет для відзначення 65-ліття Ректора УВУ проф. д-ра Янева в Чикаго о год. 12-ій дня в залі собору свв. Володимира і Ольги при вулицях Оклей і Супіріор.

√ Річні Збори Окружного Комітету Відділів УНС околиці Вунсакету о год. 1-ій по полудні в залі української православної церкви св. Михаїла, 74 Гарріс евеню у Вунсакет, Р. Айленд. Головний Уряд репрезентуватиме головний організатор Степан Гавриш.

√ 50-літній Ювілей громадської діяльности Миколи Новака в Лос Анджелес, Каліфорнія о год. 1.30 по полудні в залі УКО, 4315 Мелроз евеню.

√ Річні Загальні Збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Басейну Твердого Вугілля, год. 2-га по полудні, заля української католицької церкви св. о. Миколая, 438 Вест Пайн вулиця, Магоной Сити, Па. Екзекутиву УНС репрезентуватиме на зборах головний предсідник Йосип Лисогір.

√ Концерт української музики у виконанні учнів Відділів УМІ Ню Йорку, Нюарку, Філядельфії, Честеру і Ірвінгтону, кляс фортепіяну, скрипки і бандури учителів: М. Байлової, Т. Богданської, Л. Грабової, А. Жилавої, Д. Каранович, Г. Клим, Я. Кобрин, Р. Левицького, М. Мацькевич, Г. Мирошниченко, Ю. Оранського, К. Чічки-Андрієнко о год. 3-й по пол., в залі Укр. Інститут Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149-2 ave.

Л.-М. КЛЮБ

З Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку інформують, що в п'ятницю, 11-го квітня ц.р. о год. 7:30 вечором тут відбудеться, заходом Спілки Українських Журналістів Америки, панель на тему: „Роля і завдання інвестиґаційної преси". В обговоренні цієї теми участь візьмуть журналісти Зенон Снилик, Ігор Длябога і Роман Чайковський. Вкінці обмін думками.

До відома „Соколів" та української спільноти

8 листопада 1974 р. відбулися в домі СУМА Осередку ім. М. Павлушкова сходини кол. соколів, що проживають в Чикаго.

Приявні вибрали Діловий Комітет, до якого входять представники організацій та товариств, що беруть участь у виконанні програми. Вони займуються відзначенням в Чикаго пропам'ятних річниць 80-річчя постання сокільської організації та 60-річча Маніфестаційного Шевченківського Здвигу у Львові 1914 р.

До ділового комітету з кол. Соколів увійшли: проф. А. Антонович — голова, д-р Р. Кобилецький, М. Ольшанський і О. Яценків — містоголови, Р. Яценків — скарбник, В. Кашуба — ор. реф. та сот. М. Петруняк і Л. Кузик — члени. Д-р Р. Кобилецький сповняє також обов'язки секретаря.

Всі колишні члени „Сокола", що живуть у Чикаго і околиці, являються членами комітету. Завданням його є також зорганізувати Центральний Комітет в ЗСА для згаданих ювілеїв у всіх більших осередках українського поселення та зібрати і видати спільно матеріяли в Пропам'ятній Книзі Сокільської Організації. Центральний Комітет святкувань, повинен складатися з членів Управи місцевих комітетів, що зорганізуються в більших українських осередках.

До редакційної Комісії Пропам'ятної Книги вже дали свою згоду ввійти: проф. Р. Кухар, ред. І. Дурбак і д-р В. Трофим - Тарновецький. Просимо всіх кол. Соколів доброї волі зголошуватися допереведення в життя вище поданого пляну та доповнити його своїми порадами. Листи просимо спрямовувати тимчасово на адресу: „EKRAN" 2222 W. Erie St. Chicago, Ill. 60612.

В неділю, 27 квітня 1975 р. українська чикаґська громада відзначать фестивалем пісні, танку і рухових вправ 80-річчя Сокільської Організації та 60-річчя Шевченківського Здвигу у Львові. До участи у виконані програми запрошено всі хори, школи, молодечі студенські організації Чикага та танцювальні ансамблі Чикаго, околиці і Мілвокі. Святкування відбудуться під протекторатом Відділ УККА в залі: Чикаго Стаймец - Гайскул Аудиторії при 3030 Н. Мобіль вулиця.

Програму фестивалю відкрис апель в пошану не тільки тисячів соколів поляглих на полі слави, але і всіх воїнів українських Армій, всіх помордованих у в'язницях та замучених на каторжних роботах у концентраційних таборах.

В Торонто, на ініціятивних сходинах групи кол. Соколів, 8 квітня 1974 р. зорганізовано канадський Відділ Ювілейного Комітету для відмічення 80-ліття „Сокола Батька" і видання сокільської книги. Намічено програму діяльности канадського Відділу, започатковано збірку фонду між приявними сумою 205 дол. та переслано привіт побр. інж. М. Хроновятові, голові „Сокола Батька" з нагоди 80-річчя його уродин.

В склад Ювілейного Комітету ввийшли: Я. Орищин — голова, Р. Лисий, Кармонін — заст. голови, О. Капустяк, Цвик, С. Пасічник-Курчаба — секретарі і пресові референти, С. Гнатейко, Скоцень — скарбники, Л. Савяк-Криштальська — ор. реф., М. Тимячко, Стецьків, О. Скоцень і Є. Скоцень — імпрез. референти.

Дальші інформації про відзначування сокільсьского ювілею буде подавати діловий Комітет на сторінках „Свободи", „Америки" і українських тижневиків у рубриці „Сокільські Вісті". В короткому часі відбудеться відправа кол. сокілок і соколів Чикаго і околиці, для докладного обговорення програми.

Адам Антонович

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ
ВІДДІЛ СЕРЕДНІЙ НЮ ЙОРК
повідомляє, що дня 21-го березня 1975 року відійшов у Вічність Член нашого Відділу

бл. п. д-р
ВАСИЛЬ ЖОВНІРОВИЧ

Опечаленій Родині висловлюємо щире співчуття.

Замість квітів на могилу, зложили на Український Лікарський Альманах:

д-р Д. Капітан	$20.00	д-р І. Кіндрат	$20.00
д-р Т. Артемович	$20.00	д-р М. Козиарська	$20.00

З невимовним жалем повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що 7-го квітня 1975 р., на 70-му році життя, по тяжкій недузі, заосмотрена Найсвятішими Тайнами, відійшла у Вічність в Торонто, Канада, наша Найдорожча ДРУЖИНА, СЕСТРА, ТЕТА, БРАТОВА і СТРИЯНКА

бл. п.
ПАВЛИНА ШКІЛЬНИК
учителька Рідної Школи у Львові.

ПАНАХИДИ — в четвер і п'ятницю, 10-го і 11-го квітня, о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Кардинала в Торонто, Канада.

ПОХОРОН — в суботу, 12-го квітня 1975 р., о год. 9-ій ранку в церкві св. о. Миколая, звідки Покійну перенесуть на Вічний Спочинок на цвинтарі Йорк.

Горем прибиті: муж — ІЛЛЯ
сестра — ЮЛІЯ в Україні
братова — МАРІЯ ШКІЛЬНИК
братова — ОЛЬГА КАЦЮБА
братанок — д-р ВОЛОДИМИР ШКІЛЬНИК з дружиною НАДЕЮ
братаниці:
ГАЛЯ ШКІЛЬНИК з мужем ЄВГЕНОМ, дітьми РОМОЮ і ЄВГЕНОМ
ВАСИЛИНА САЛАМОН з мужем РАФАЛКОМ з родиною
МАРІЯ ЛЕЩИШИН з мужем ПЕТРОМ і сином АНДРІЄМ
АННА ГАЛУТА з мужем ЛЮБОМИРОМ і дітьми
АНАСТАЗІЯ ШКІЛЬНИК
кузини — родина БРИТТАНІВ
та близька і дальша Родина в Америці, Канаді, Польщі і на Рідних Землях.

Замість квітів на могилу, просимо складати пожертви на фонд „Церква в Потребі".

Знайдено стародавні медичні інструменти в Україні

Сімферопіль. — Археолог Інна Антонова знайшла серед руїн античного міста Херсонеса, відомого в наших літописних записах як Корсунь, нові зображення медичних приладь. Знайдено дві кам'яні стели з вапняку, вилучені під час розкопок оборонної стіни, неподалік від найбільшої вежі міста — вежі Зенона. На одній з них зображено дві оголені людські постаті, а над ними відтворено щипці, пінцет та кровососну банку. Зберігся також і напис: „Синові воздвиг своєму, померлому Лесханориду, цю гробницю батько, лікар з Тенедоса Евклес". Згідно з інформацією доктора історичних наук, Елли Соломоник, цей напис — це „найбільш рання метрична епітафія Херсонеса, що має відношення до кінця IV — початку III сторіччя до нашої ери... Ім'я Лесханорид належить до рідких, і в грецькій мітології зустрічається вперше... Напис вперше свідчить про зв'язки Херсонеса з містом Тенедосом, розташованим на одноіменному острові в Егейському морі... Певно, існував невідомий досі медичний центр, вихованці якого роз'їжджалися до різних міст аж до північних берегів Чорного моря та східньої частини Середземного моря".

Крім цього напису, на іншій стелі зберігся ще напис: „Діонісій, син Пантогнота" та зображення п'ятьох медичних інструментів. Вперше зустрічається тут грецьке ім'я Пантагнот — „всезнайко" чи „знаменитий", яке досі ні разу не було засвідчене в написах Північного Причорномор'я, Малої Азії та Болгарії.

Вунсакет і околиця!

В неділю, 13 квітня 1975 р.

о год. 1-ій по пол.

у парафіяльній залі

Української Православної Церкви

св. Михаїла

при 74 Гарріс Авеню, Вунсакет, Ровд Айленд

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНС

у Вунсакет, Р. Ай.

в яких повинні взяти участь члени Окружної Управи та Урядовці і конвенційні делегати наступних Відділів:

73 і 177 в Провіденс, 93 в Централ Фолс, 122 в Тавтон і 206, 241 у Вунсакет, Р. Ай.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Звіти з діяльности Окружної Управи
2. Вибори Окружної Управи
3. Доповідь головного організатора Степана Гавриша
4. Плян праці на 1975 рік

У Зборах візьме участь

СТЕПАН ГАВРИШ, головний організатор УНС

По зборах головний організатор С. Гавриш подасть практичні поради, як забезпечувати членів!

Управа Окружного Комітету

Не буде підвишки за оголошення святочних побажань у „Свободі"

Приймається оголошення святочних побажань у „Свободі"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Великоднього числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

Оголошення приймається:

за старим стилем до 24-го КВІТНЯ 1975 р.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШЕВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"

83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

Ювілей Докії Гуменної

У неділю, 16 лютого ц. р., в церковній залі катедри св. Володимира в Ню Йорку відбувся літературний вечір Докії Гуменної, зорганізований та переведений Сестрицтвом УПЦеркви та у співпраці з Об'єднанням Українських Письменників — „Слово".

Вечір був присвячений письменниці Докії Гуменній, 50-літтю її першого літературного виступу в Україні.

Заля катедри, як і сцена, були відповідно прикрашені килимами-пано, праці ювілятки у стилі старовинних орнаментів, трипільської культури, якою авторка захоплена і давно працювала у поглиблені своїх знань та навіть ввела в один зі своїх численних літературних творів „Велике Цабе" (видане в 1952 р.).

Керівником вечора була пані Віра Дорожинська, яка розпочала з того, що представила зібраним присутніх письменників — У. Любович, канадського гостя — Улеса Самчука, проф. І. Замшу від УВАН, інж. Р. Степанчака, дириґента дівочого хору СУМА „Жайворонки", згадала також представників наших Церков.

Вечір відкрив вступним словом проф. Г. Костюк, який накреслив досить докладно сельветку ювілятки, підкреслив її велику любов до рідного слова та тяжкий шлях української письменниці в часи 1920-1930 років, коли на літературному полі появилося чимало нових молодих українських письменників, з яких кожний вніс щось нового в нашу літературу. Серед цих молодих тоді відразу звернула на себе увагу Докія Гуменна.

Письменниця, як ніхто інший описувала студентське життя, яке окружувало її, а треба пам'ятати, що якраз в ті роки до вищих шкіл вперше прийшла масово українська молодь зі села. На цих своїх спостереженнях вона будувала пізніші оповідання, які знайшли широкий відгомін і зацікавлення.

Ці оповідання не сподобалися багатьом партійним керівникам і на неї посипалися погрози та врешті заборона друку. На початку 1930 р. Д. Гуменна зазнала гострої критики за „неспівзвучність із совєтською дійсністю", але письменниця не перестала писати, вона вчилася і працювала і зуміла привести зі собою у вільний світ багатющий досвід та вміння. Тепер ми маємо вже видрукованих яких 14 книжок письменниці. Кожна з них має цікаву тему і належить їй певне місце в нашій сучасній літературі.

Після вступного слова проф. Г. Костюка були привіти від представників організацій та окремо виступили Улас Самчук, Уляна Любович і проф. І. Замша від УВАН.

Мистецька програма розпочалася виступом піяністки Оксани Гаврилюк, яка виконала „Меляхолійний вальс" М. Лисенка та „Прелюдію Дж. Манджор" — Й. Баха.

Літературна програма була розділена на дві частини, — в першій авторка Д. Гуменна прочитала уривок „Черевики" з „Дітей Чумацького Шляху" і присутні почули її мистецьке читання, виведене з великим настроєм та виявами душі, які авторка вклала у цей уривок.

У другій частині Д. Гуменна читала чотири уривки, серед них „Світ великий, а нема де дітися", Куркульське весілля" та „Не має полички". Крім того на прикінці програми вона прочитала також оповідання — „Повернутий лист".

Наші відомі актори Л. Крицька та В. Лисняк читали новелю — „Пригоди одного вечора", яке вони виконали зі знанням та артистичним смаком.

Між окремим читанням та декламаціями, виступали учні „Школи на бандурі", що при хорі „Думка". Першими виступили наймолодші Уля і Лада Лисняки.

В окремих точках програми виступали — Ірина та Ліда Чорні, Марко Івасиків та Ярослав Саленко, з трьома танками. Окремий виступ мали Ліда Чорна та Марко Івасиків і останнім був виступ трійки — Ліди Чорної, Ярослава Саленка та Марка Івасківа, а на прикінці виступили всі разом. Виступ цих наймолодших був завершенням музикальної гарної програми.

І. Світ

Відділи УНСоюзу Басейну Твердого Вугілля!

В неділю, 13 квітня 1975 року

о год. 2-ій по полудні

в залі Української Католицької Церкви

св. о. Миколая

438 Вест Пайн Ст., Магоной Ситі, Па.

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Окружного Комітету Відділів УНСоюзу

в яких повинні взяти участь Урядовці, Конвенційні Делеґати та Представники наступних Відділів УНСоюзу:

Бервик 164, 338	Мек Аду 7
Централія 90	Майнерсвил 78, 129, 265
Колдейл 201	Мт. Кармел 2
Френквил 242, 382	Нортгумберленд 357
Фріленд 429	Шамокін 1
Гезлетон 85	Шенандоаг 98
Магоней Сіті 305	Ст. Клер 9, 31, 228

В ПРОГРАМІ:

1. Звіти Окружної Управи і дискусія;
2. Вибір Окружної Управи і Контрольної Комісії;
3. Доповідь головного предсідника УНС Йосипа Лисогора
4. Обговорення і схвалення пляну праці Округи на 1975 рік.

У зборах візьме участь

ЙОСИП ЛИСОГІР, головний предсідник УНС

До участи в зборах запрошені також всі Члени УНСоюзу і загал Українського Громадянства околиці.

М. Гентош, гол. Г. Словік, секр.

Молоді учасники вечора пісні, музики і слова в ЛМКлюбі в Ню Йорку

Літературно - Мистецький Клюб у Ню Йорку влаштував у п'ятницю 14 березня музично-вокальний вечір під назвою „Концерт пісні, слова і музики".

Виступали молоді таланти з ділянки співу, рецитації і гри на бандурах.

Цим вечором Управа Клюбу хотіла затіснити зв'язки з нашою молоддю, щоб вона вивчала рідну музику, спів та поезію, горнулись до своїх культурних установ і громадського життя. Вони ж мають прийти на зміну старшим і далі вести серед своєї української громади культурне діло та збагачувати цю культуру новими цінностями, доповняти новими мистецькими досягненнями.

Відкриваючи цей вечір, голова Клюбу, інж. Іван Жуковський спершу сердечно привітав юних музик і їхнього опікуна, інж. Миколу Чорного, який не жалує ні старань, ні часу для цього гарного діла. Гурток молодих бандуристів, що виступав на вечорі, мав у своєму складі 9 бандуристок і 7 бандуристів. Окремо привітав голова Клюбу рецитаторку Ольгу Шкафаровську, її брата співака Степана Шкафаровського і акомпаньяторку проф. Калину Чічку-Андрієнко, також батьків молодих виконавців і зібраних гостей, передаючи дальше ведення програми вечора в руки маестра Степана Крижанівського.

Вечір розпочав весь гурток бандуристів, відігравши на своїх інструментах три пісні. Гра малих бандуристів була зіграна, гармонійна і за те присутні нагородили малих музик довгими оплесками.

Ольга Шкафаровська віддеклямувала „Поворот" Олени Теліги, з повним відчуттям змісту поезії, з відповідною експресією і модуляцією голосу, виявляючи свій неабиякий талант.

Молодий співак Степан Шкафаровський, при фортепіяновому супроводі проф. Калини Чічки-Андрієнко відспівав пісню „Як давно" муз. Гр. Китастого, і „Бандуристе, орле сизий" на слова Т. Шевченка. Про молодого співака було вже написано багато прихильних рецензій з кіл нюйоркського музичного світу, його гарної барви бас-баритон звучав дзвінко й могутньо.

Слухачі не щадили йому оплесків.

З черги середня кляса бандуристів виконала три композиції, а тріо: Ліда Чорна, Марко Івасиків і Ярослав Саленко відіграли на бандурах Українську Рапсодію ч. 3. Завадського. Присутні були щиро зворушені малими бандуристами, їх грою та барвистим виглядом в українських національних строях.

Після короткої перерви Ольга Шкафаровська віддеклямувала поему Шевченка „Лебедин" і вірш „Кобзареві" Ліни Костенко, зворушуючи до глибини заслухану авдиторію. Степан Шкафаровський відспівав арію Тараса з опери „Тарас Бульба" М. Лисенка і „Думи мої, думи мої", та як наддаток пісню про „Отамана Стрільця" муз. М. Фоменка і арію з оперети „Чорноморці", муз. М. Лисенка. Оплескам не було стриму. Голова ЛМК, інж. Жуковський подякував співакові, декляматорці, бандуристам і піяністці за участь у вечорі.

У перерві пані з буфетової секції Клюбу гостили всіх, а насамперед юних виконавців Вечора, чаєм і солодким.

Б.Б.

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ ОКРУГИ БАЛТИМОР, ВАШІНҐТОН І РІЧМОНД, Ва.

повідомляє, що

в неділю, 13 квітня 1975 року

в приміщенні

дому „Самопомочі"

при 239 Савт Бродвей у Балтиморі

відбудуться

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКРУГИ

До участи в зборах запрошується всіх відділових урядовців і конвенційних делегатів Відділів з таких місцевостей:

Річмонд — 34, Вашінґтон — 15, Балтимор — 148, 320 і 337, Куртіс Бей — 55, 81 і 290, Берлін — 260.

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Звіти з діяльности Окружної Управи
2. Вибори Окружної Управи
3. Доповідь заступниці гол. предсідника п. Марії Душник
4. Плян праці на 1975 рік

У Зборах візьме участь —

МАРІЯ ДУШНИК, заст. гол. предсідника УНС

Початок: 2:30 година по пол.

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Еманuїл Притула, голова — Михайло Хома, секретар

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

що Адміністрація не буде поміщувати жадних оголошень

ЯКЩО ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів з тій справі не будеться відписувати.

П'ятнадцятитисячний вклад Округи Ню Йорк в купівлі Дому СУА

Ню Йорк. (М. Б.). — Український Ню Йорк збільшив нещодавно стан свого тривалого посідання — Український Конгресовий Комітет Америки спільно з Союзом Українок закупив чотири-поверхову кам'яницю під ч. 203 при Другій евеню. У цьому домі на третьому й четвертому поверхах буде приміщуватися Централя СУА, Музей і редакція „Нашого Життя".

Думка придбати в Ню Йорку власний дім, чи спільно з іншою громадською установою, вже довгі роки плекалася в колах СУА. Головним мотивом, яким керувалися ініціятори цього почину було ствердження, що установа може повністю розгорнути свою діяльність, якщо має власне приміщення. Очевидно, пристежеві моменти також входили в рахубу.

Із стадії дискутування і плянування ідея придбати власний дім увійшла в стадію конкретного здійснення в 1970 році, коли, в 30-ліття існування Окружної Управи в Ню Йорку створено Комітет Придбання Дому СУА з ініціятиви тодішньої голови Окружної Управи Іванни Рожанковської. У склад Комітету увійшли делегатки всіх Відділів Округи, а очолила його Катерина Пелешок 1-ий Відділ). У 1972 році головування перебрала Михалина Баран (1-ий Відділ), а від 1973 року до 23-го лютого 1975 р., очолювала його Поля Книш (64-ий Відділ). Відділи відгукнулися прихильно на заклик Комітету і під час ювілейного бенкету дня 12-го грудня 1970 року, з нагоди 30-ліття існування Округи, зложили понад три тисячі долярів на фонд купівлі дому. Жертвенність Відділів, пожертви окремих членок СУА, доходи з імпрез Окружної Управи, збільшили початковий капітал до висоти п'ятнадцять тисячів на день 2-го лютого 1975 року.

Первісний плян купівлі дому для потреб Округи зазнав основної зміни на передодні 17-ої Конвенції СУА (листопад-грудень 1974), коли скристалізувалася певність, що осідок організації перенесеться з Філядельфії до Ню Йорку, і виявилася потреба придбати дім для музею. Перед самою Конвенцією Централя підписала контракт купівлі дому в спілці з УККА.

У новій ситуації, Окружна Управа скликала дня 28-го січня 1975 року надзвичайне засідання з участю голів усіх Відділів, голів Комітету Придбання Дому й екзекутиви Централі СУА, в справі чинної фінансової участи в купні дому Централі СУА. На цьому засіданні рішено одноудушно передати п'ятнадцятитисячний фонд Комітету, як частину на купівлю дому Централі.

Зворушливий акт передачі цієї суми відбувся дня 23-го лютого 1975 року, коли то на загальному з'їзді Відділів Округи голова Комітету Поля Книш, вручила банкову книжечку „Самопоміч" колишній ініціяторці купівлі дому, а тепер голові Централі Іванні Рожанковській.

З моментом передачі фонду у розпорядження Централі, Комітет закінчив свою діяльність.

Приймаючи цей дар, голова Централі склала на руки голови Округи Оксани Рак подяку Відділам, членству й Комітетові за їхню громадську поставу і організаційну виробленість та зрозуміння пріоритету потреб СУА, й поставила їх прикладом цілій організації, бо це не вперше нюйоркська Округа підтримує матеріяльно задуми й акції Централі.

Випущені Союзом Українок в ювілейному році цеглинки на фонд Музею, дадуть змогу членству й загалові українського громадянства причинитися активно до купівлі Дому СУА.

Купівля дому є конкретним завершенням нарад 17-ої Конвенції і гідним вступом у ювілейний рік 50-ліття організації, який має бути присвячений внутрішній розбудові і скріпленню СУА.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 13-го КВІТНЯ 1975 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори В-ва св. Ів. Хрестителя 76 Відд., о год. 1-ій по пол. в Укр. Кат. Школі при Санфорд і Айві вул. Проситься чл. вирівняти вкладки. — В. Воярський, гол., М. Демчук, секр., Т. Клебан, кас.

ДЕТРОЙТ, Мішт. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 75 Відд. о год. 1-ій по пол. в УНДомі при вул. Мартин. Проситься прибути на збори та вирівняти чл. вкладки. — С. Леськів, рек. секр.

КЛИВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла 102 Відд., о год. 11:30 рано, зараз по Сл. Божій в парафіяльній залі церкви св. Йосафата, 5720 State Rd., Parma, Ohio. — І. Попович, предс., І. Жгута, кас., М. Бобечко, секр.

ВІК ДИТИНИ МІЖ 3 І 5 РОКОМ ЖИТТЯ — ЦЕ ЧАС, КОЛИ ДИТИНА ДІСТАЄ ВСЕ, ЧИМ ВОНА БУДЕ В ДОРОСЛОМУ ВІЦІ. ЦЕЙ ЧАС ТРИВАЄ ДУЖЕ КОРОТКО — НЕ ПРОГАЙНУЙТЕ ЙОГО ДЛЯ ДОБРА ВАШОЇ РІДНОЇ ДИТИНИ!

7283 — ТАРЗАН ЗНАЙШОВ ВБИВНИКА КАЛИ

"SWIFTLY FOLLOWING MY ENEMY'S SPOOR, I FOUND HIM AS HE WAS SHOOTING AN ARROW AT HORTA, THE BOAR..."

"IN A PICTURE BOOK, I HAD SEEN AN ARCHER–BUT IT WAS SOMETHING ELSE TO VIEW MY FIRST HUMAN AND HIS STRANGE WEAPON..."

JOHN CELARDO

"I WATCHED HIM KILL THE ANIMAL, BUILD A FIRE AND COOK HIS MEAT... I WAS SO EXCITED I ALMOST BETRAYED MY PRESENCE!"

„Швидко йдучи за слідом мого ворога, я знайшов його саме в момент, коли він вистрілював стрілу в дикого кабана Горту..."

„В ілюстрованій книжці я бачив лучника, але зовсім іншою справою було вперше наочно побачити людину та його дивну зброю..."

Я бачив як він вбив кабана, розвів вогонь і спік його м'ясо... Я так тривожився, що мало не зрадив своєї присутности!